

СИЛАБУС КУРСУ СЦЕНІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Спеціалізація «Музичне мистецтво естради»,
Мова викладання: українська.

Керівники курсу:

Петрова Олена Миколаївна
Заслужена артистка України, викладач кафедри
«Музичне мистецтво естради»
Контактна інформація: astravega17gmail.com

Рибалко Ілля Васильович

актор, режисер,
викладач майстерності
актора та сценічної мови.

Контактна інформація: illarybalko@gmail.com

Пререквізити та постреквізити дисципліни:

Пререквізити дисципліни: Спеціальний клас, Спеціальний клас за видами, Сценічна мова, Майстерність актора, Концертно-виконавська практика.

Постреквізити дисципліни: Концертно-виконавська практика, Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару, Клас ансамблю за видами, Виконавська інтерпретація.

Призначення дисципліни:

Навчити студентів виходити на сцену, розуміючи основи акторської майстерності, та мати основні поняття різних акторських систем для подальшої роботи з артистами.

Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб виявити і розкрити творчу індивідуальність естрадного виконавця, виховати почуття творчої відповідальності, наполегливості, точності при виконанні сценічного завдання, а також прищепити здатність до самостійної роботи. Тому в курсі представлені процеси та інструменти, які потрібні для набуття високого кваліфікаційного рівня професійності естрадного виконавця.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сценічна майстерність» є створення художнього образу. Матеріалом для його створення є не тільки голос, інтонація, ритм, тембр, але і пластика, внутрішня енергетика, розум та душа артиста. З цієї точки зору робота над вдосконаленням основного «інструменту» творчої діяльності естрадного артиста підкорюється усім законам школи драматичної та музичної творчості. Навчити студента самостійно створювати художній образ у різних за стилем і жанрами художніх творах.

Завдання: дати студенту той шлях створення образу, який він згодом зможе проходити самостійно (без режисера). Студенти мають навчитися вільно та органічно відчувати себе на сцені, не боятися публіки, спілкуватися з глядачами та з партнерами, творчо виправдовувати і виконувати завдання режисера, діяти на сцені.

Мета реалізується через формування у здобувачів вищої освіти загальних та професійних компетентностей (ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності)

Компетентності	Шифр
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 2
Здатність бути критичним і самокритичним.	ЗК 7
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 8
Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	СК 1
Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	СК 6
Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	СК 13
Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	СК 18

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11

Практична спрямованість:

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сценічна майстерність» є процес створення художнього образу в контексті професійної діяльності естрадного виконавця.

Завдання:

- усвідомлення сутності акторської професії, її функцій, завдань і специфіки у сценічному мистецтві;
- розуміння основоположних засад акторської майстерності;
- володіння прийомами внутрішньої і зовнішньої акторської техніки, засобами сценічної взаємодії;
- володіння комплексом виразних засобів у створенні художнього образу, прийомами сценічного спілкування з партнерами та слухачами.

Дисципліна передбачає освоєння здобувачами освіти теоретичних та практичних компетенцій з основ акторської майстерності, що передбачає оволодіння елементами акторської техніки та застосування їх в сценічній діяльності; вміння створювати етюди, номери та епізоди; практичне вміння розробити, організувати постановчий процес, втілити на сцені постановки на основі художнього матеріалу (в якості актора); освоїти сучасні форми сценічного мистецтва.

Засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних і практичних знань із акторської майстерності, сценічної мови, практичне оволодіння елементами акторської техніки; оволодіння практичними вміннями участі в постановках сценічних форм.

Удосконалити знання української мови та літератури в межах вимог сучасного стану

національного та світового сценічного мистецтва.

Вміти проаналізувати текст пісні задля подальшої акторської роботи на сцені.

Володіти елементарними навичками щодо сценічного виконання творів.

Концертна діяльність — найважливіша частина творчої роботи музиканта-виконавця; вона є логічним завершенням всіх репетиційних і педагогічних процесів.

Характеристика та структура навчальної дисципліни.

Кількість кредитів ЄКТС – 3

Загальна кількість годин – 90

Кількість модулів – 1

Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.

Рік підготовки: 2; Семестр: 3

Практичні: денна форма навчання – 32 год.; заочна форма навчання – 8 год.

Самостійна робота: денна форма навчання – 58 год.; заочна форма навчання – 82 год.

Вид підсумкового контролю: Диференційований залік

Форма підсумкового контролю: фронтального опитування, виконання індивідуальних завдань, розв'язання практичних ситуацій, демонстрування знань з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки.

Зміст навчальної дисципліни

Курс / Семестр	Кількість годин						Вид контролю
	Всього		Практичні		Самостійна робота		
	денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма	
МОДУЛЬ I	90	90	32	8	58	82	диференційований залік
II курс, III семестр							
Разом	90	90	32	8	58	82	

Структура навчальної дисципліни

Назви тем модулів	Кількість годин										
	Форма навчання:										
	денна форма					заочна форма					
	Усього	у тому числі									
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1											
Змістовий модуль 1											
1. Вступ. Акторські школи. Етика.	2					2	2				2
2. Увага, кола уваги. Звільнення м'язів, затисків (м'язовий контролер). виправдання. Органіка. Якщо б. Що б я робив, якщо б... Поняття про етюд.	6		2			4	6		1		5
3. Дія - цілеспрямована, обґрунтована, продуктивна, дійсна; логіка та послідовність дії. Чим дія відрізняється від руху. Чотири напрямки дії.	10		4			6	10				10

4. Пристосування - як я виконую дію. Темпоритм. Уява, фантазія – в чому різниця, приклади. Спілкування, етапи та елементи спілкування. Коли артисти спілкуються, а коли – ні.	6		2		4	6				6
5. Кінострічка бачень. Внутрішній монолог. Поняття події. Акторська та режисерська події. Оцінка. Ставлення, зміна ставлення. Сценічне завдання (3 елементи – дія, хотіння, пристосування).	8		4		4	8		1		7
6. Михайло Чехов — акторський тренаж. Атмосфера. Психологічний жест (за М.Чеховим).	8		4		4	8		1		7
7. Поняття про центр тіла (за М.Чеховим). Поняття про імпульси (за Є.Гротовським).	6		2		4	6		1		5
Змістовий модуль 2										
8. Етюд зі словом. Характер і характерність. Зерно ролі.	8		2		6	8				8
Тема 9 Імпровізація в етюді, в запропонованих обставинах — від імені персонажа. Поняття про перевтілення.	8		2		6	8		1		7
10. Байка — акторська гра від імені різних персонажів, по черзі. Підтекст — на матеріалі тексту байки. Робота з матеріалом байки — пошук пластичної виразності, характерності. Поняття жанру на матеріалі читання байки — позиція оповідача в різних жанрах (як трагедію, як комедію, драму, мелодраму, фарс).	10		4		6	10		1		9
11 Синхробуф. Вибір матеріалу. Синхробуф. Створення номеру.	6		2		4	6		1		5
12. Представлення. Власний образ.	12		4		8	12		1		11
диференційований залік										
всього за модулем 1	90		32		58	90		8		82

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи студентів у форматі дисципліни «Сценічна майстерність» визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Першочерговим завданням викладача є:

- а) Допомогати студенту організувати час, відведений для самостійної роботи.
- б) Роз'яснювати студентам зміст, форму та методику завдань:
- в) Закріплення технічних прийомів у підготовці до показу;

г) Навчити студентів самостійно працювати з рекомендованою літературою.

Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність студентів денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни студентам заочної форми навчання.

При організації самостійної роботи студента на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи.

Вимоги до відкритого уроку

Відкритий урок

Рівень занять повинен відображати науковість і точність фактичного матеріалу, використання останніх досягнень, реалізацію навчальних, виховних і розвиваючих завдань. Оптимальність відкритих занять визначає вживання нових педагогічних технологій, прийомів і методів викладання, за допомогою яких реалізуються цілі заняття, формування знань, умінь і навиків на основі самостійної пізнавальної діяльності студентів. Відкрите заняття повинне служити ілюстрацією висновків, до яких прийшов викладач в результаті педагогічного експерименту, результату роботи за педагогічною технологією. Після проведення відкритого заняття викладач обговорює із студентами про виконану роботу і свої спостереження.

На відкритому занятті студент демонструє уміння і навички відповідно теми заняття. На ньому, як правило, проводиться демонстрація навиків практичної роботи.

Відкрите заняття виконує ряд функцій, а саме:

- Інформаційну щодо рівня підготовленості студентів;
- Діагностуючу – встановлюються причини певних прогалин у знаннях студентів.
- Мотивуючу - стимулює подальше удосконалення діяльності студентів;
- Прогнозуючу - дозволяє окреслювати шляхи зростання майстерності студента.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гузик В.П., Кудрявцева Н.Б. Комплексний психофізичний тренінг: метод. посібник. Київ: ДАКККіМ, 2005.
2. Десятник Г.О., Лимар Л.Д. Основи акторської майстерності в екранній творчості: тексти лекцій [науковий редактор доктор наук із соціальних комунікацій Гоян В.В.]. – Київ, Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. – 108 с.
3. Добровольська С. В. Словник театральних термінів з дисципліни «Майстерність актора» для закладів вищої освіти культури і мистецтва. Дніпро : ОКВНЗ «Дніпропетровський театрально-художній коледж», 2019. 33 с.
4. Матушенко В.Б. Розвиток естрадного мистецтва: підручник. Київ : НАКККіМ, 2016. 200 с
5. Саган В. А. Акторський тренінг – основа розвитку творчої особистості (дидактика і методика): навч. посібник для студ. виш. навч. закл. культури і мистецтва. Луганськ : Вид-во ЛДШКМ, 2014. 184 с
6. Сценічне мистецтво: домінуючі проблеми художньо-творчих процесів: матеріали Всеукраїнської наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та магістрантів. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2021. 199 с
7. Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 299 с.
8. В. П. Пацунов Парадокси «перевтілення» в акторському мистецтві. Теорія та практика. Київ Культура України. Випуск 61. 2018
9. М.Й.Кнебель “Про дійовий аналіз п'єси та ролі”.
10. Сценічне та музичне мистецтво: циркові та естрадні жанри. Науково-методичний аспект : матеріали XI наук.-практ. конф. (м. Київ, 15–16 квітня 2021 р.) / редкол. О. Яковлев, Г. Овчаренко [та ін.]. Київ : КМАЕЦМ, 2021. 123 с.
11. Товстоногов Г. А. Дзеркало сцени: у 2-х кн. Л., 1988

12. Хлисту́н О. С. Акторська уява як складова творчого процесу перевтілення КНУКіМ, Київ: Культурологічна думка. 2018. №14
13. Чорная О. І Основи сценічного мовлення. Фонаційне дихання і голос: Навч. посібник. — 2 вид.,. — СПб.: «Лань»», 176 с 2016.

Політика навчальної дисципліни

Після опанування навчальної дисципліни «Сценічна майстерність» студенти повинні:

знати: елементи системи К. Станіславського, теорію акторської майстерності, метод дієвого аналізу, основні вимоги до сучасного естрадного артиста.

вміти: робити дійовий, логічний і психологічний аналіз тексту, розкрити підтекст, знайти дію, створити внутрішній монолог. Студент має вміти діяти на сцені і цю дію виражати не тільки словом, але і співом, звуком, пластикою. Має вміти свідомо керувати своєю увагою, шукати об'єкти уваги образу та його ставлення до навколишніх та до світу; контролювати напруження своїх м'язів; знаходити, нафантазовувати та вірити в запропоновані обставини, знайдені разом з режисером; користуватись переміною в ставленні; розуміти, як уява і фантазія, внутрішній монолог та яскраве бачення допомагають в роботі на сцені; бути органічними та правдивими на сцені; спілкуватись з глядачем та партнерами; цілеспрямовано, логічно діяти на сцені; розуміти та відігравати події в естрадному сценічному номері; не випадати із загального темпоритму концерту; вміти пристосовуватись до нових партнерів, нових обставин та умов, які виникають під час концерту; вміти приводити себе в правильне фізичне і творче самопочуття.

Навички soft skills:

Навички самоорганізації.

Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією.

Демонструвати критичне мислення.

Участь в концертних програмах Академії.

Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

Забезпечення проходження курсів неформальної освіти:

<https://vseosvita.ua/>

<https://vseosvita.ua/webinar>

<https://vseosvita.ua/course>

<https://vseosvita.ua/conference/list>

<https://naurok.com.ua/upgrade/practical>

<https://prometheus.org.ua/courses-catalog/personal-development>

Значна роль у самоменджменті та самовдосконаленні відіграє практична діяльність студентів на міжнародних та всеукраїнських конкурсах, фестивалях, у концертних програмах Молодіжній громадській організації «Студконцерт» Академії. Таким чином студенти мають можливість самопрезентації, отримати практику публічних виступів, що спрямовує на управління емоціями, стресом, власним розвитком.

Політика щодо контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум, підсумковий контроль за змістовими модулями.

- контроль на аудиторних заняттях

- усного опитування
- виступів студентів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення студентом проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедри

Модульний контроль знань проходить у формі:

- **Диференційований залік** – студент вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Позитивну оцінку за поточну роботу студент може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Політика оцінювання.

Засоби оцінювання: Засобом оцінювання та демонстрації результатів навчання є:

- усні опитування (питання колоквиуму);
- презентація результатів навчання;
- усний або письмовий аналіз програмних творів.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Відвідування	1 %

Опитування під час занять — усні, практичні	59%
Самостійна робота	10%
Модуль 1	60 %
Диференційований залік - практичний	30 %
Екзамен - практичний	30 %

Шкала оцінювання модульного контролю знань студентів

Національна 5 – ти бальна шкала	бали модульного контролю знань	Сума балів (R)	Шкала ECTS
5 (відмінно) Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	26-30	90-100	A
4 (добре) Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.	21-25	82-89	B
	17-20	74-81	C
3 (задовільно) Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	12-16	64-73	D
	7-11	60-63	E
2 (незадовільно) Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	4-6	35-59	FX
	0-3	0-34	F

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, студент не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в заходах академії, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Методи навчання

- вербальний
- пошук навчального репертуару
- репродуктивний
- репродуктивно-варіативний
- креативний, творчий;
- проблемно-пошуковий
- інтеграції